

φτώχεια

φτώχεια, η, ουσ. [<φτωχαίνω (υποχωρητ.)], η φτώχεια· η κατάσταση του φτωχού, η φτωχική ζωή, η ένδεια: «είναι πολύ δύσκολο πράγμα να ζει κανείς μέσ' στη φτώχεια». (Τραγούδι: **φτώχεια** που τις καρδιές πληγώνεις, βγάζεις τα πιο καλά παιδιά). (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- δοκίμαζε τους φίλους σου, όταν σε βρίσκει η φτώχεια, βλ. λ. [φίλος](#)·

- **έξω φτώχεια!** ξόρκι της διασκέδασης των φτωχών που ακούγεται σε στιγμές κεφιού ή γλεντιού. (Λαϊκό τραγούδι: όταν ακούω μπαγλαμάδες, **έξω φτώχεια** και νταλκάδες // **έξω φτώχεια**, να γλεντήσουμε τον ψεύτικο ντουιιά, κουτσαβάκη θέλω μάγκα, έμορφο και μερακλή, να γλεντούμε πάντα οι δυο μαζί)·

- **έξω φτώχεια και καημοί!** έκφραση αισιοδοξίας, **έξω φτώχεια!** (Λαϊκό τραγούδι: **έξω φτώχεια και καημοί**, θέλω απόψε να γλεντήσω, τη φτωχή μου την καρδιά μέσα στο κρασί να πνίξω)·

- **έξω φτώχεια και καλή καρδιά!** έκφραση αισιοδοξίας με την έννοια πως ο φτωχός δεν πρέπει να απελπίζεται, δεν πρέπει να απογοητεύεται στη ζωή του και ακούγεται σε στιγμές κεφιού ή γλεντιού. (Λαϊκό τραγούδι: η ζωή μου όλη άδειο πορτοφόλι, έρωτες ξενύχτια και φιλιά, η ζωή μου όλη άδειο πορτοφόλι, **έξω φτώχεια και καλή καρδιά**)·

- **έχω φτώχειες**, περνώ περίοδο στέρησης, φτώχειας: «κι εγώ έχω φτώχειες, αλλά δεν κλαίγομαι σαν και σένα». Στον τύπο **έχω κάτι φτώχειες!** επιτείνει την έννοια και η φρ. κλείνει πολλές φορές με το **μα τι φτώχειες(!)**·

- η **φτώχεια είναι κακός σύμβουλος**, λέγεται με την έννοια ότι κάτω από την πίεση της φτώχειας, μπορεί να προβεί κανείς σε ακραίες ενέργειες: «έφτασε στο σημείο να επιχειρήσει να ληστέψει μια τράπεζα, γιατί η φτώχεια είναι κακός σύμβουλος || τον γλίτωσαν την τελευταία στιγμή, πριν πέσει απ' το μπαλκόνι του, γιατί η φτώχεια είναι κακός σύμβουλος». Πολλές φορές, μετά το **φτώχεια**, ακολουθεί το **βλέπεις**·

- η **φτώχεια θέλει καλοπέραση**, **α.** ο φτωχός δεν πρέπει να αφήνει τη φτώχεια να τον καταβάλλει ψυχικά, αλλά πρέπει να την αντιμετωπίζει με αισιοδοξία και διασκέδαση, για να γίνει πιο υποφερτή. Η έκφραση ακούγεται σε στιγμές γλεντιού ή σαν δικαιολογία από άτομο που γλεντάει, που διασκεδάζει, αν και δεν έχει άνεση χρημάτων. (Λαϊκό τραγούδι: **η φτώχεια θέλει καλοπέραση**, θέλει αγάπη και κρασί, η φτώχεια θέλει καλοπέραση, για να 'ναι η ζωή χρυσή). **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση από πλούσιο σε ώρα γλεντιού·

- η **φτώχεια φέρνει γκρίνια**, βλ. φρ. **όπου φτώχεια και γκρίνια**·

- **καταραμένη φτώχεια** ή **φτώχεια καταραμένη** ή **κατηραμένη φτώχεια** ή **φτώχεια κατηραμένη**, έκφραση απελπισίας φτωχού ανθρώπου που βασανίζεται από τη φτώχεια: «α ρε, καταραμένη φτώχεια, δε σ' αντέχω άλλο!». (Λαϊκό τραγούδι: **ας' τα φίλε, μη μου θυμίζεις την καταραμένη φτώχεια**, φεύγει το καλοκαιράκι, μπαίνουνε τα πρωτοβρόχια // **δε με φοβήσαν κύματα, χιόνια και ανεμοβρόχια** όσο με φόβισες εσύ **κατηραμένη φτώχεια** // **ας' τα φτωχά μου τα όνειρα** ένα σωστό δε βγαίνει, όλα τα σκόρπισες εσύ, **φτώχεια κατηραμένη**)·

- **μαύρη φτώχεια**, πολύ μεγάλη και βασανιστική φτώχεια: «απόμεινε μοναχός και πέθανε μέσ' στη μαύρη φτώχεια». (Λαϊκό τραγούδι: **θέλω να πεθάνω, για να λυτρωθώ, μα η μαύρη φτώχεια** μ' έχει δικασμένο ούτε να πεθάνω ούτε και να ζω)·

- **με δέρνει η φτώχεια** ή **με δέρνουν οι φτώχειες**, βασανίζομαι, υποφέρω από τη φτώχεια που περνώ: «τον τελευταίο καιρό με δέρνει η φτώχεια περισσότερο από κάθε άλλη φορά». Στον τύπο **με δέρνει μια φτώχεια!** ή **με δέρνουν κάτι φτώχειες!** επιτείνει την έννοια και η φρ. κλείνει πολλές φορές με το **μα τι φτώχεια!** ή **μα τι φτώχειες(!)**·

- **όπου φτώχεια και γκρίνια**, η ανέχεια και οι δυσκολίες που προκαλούνται από τη φτώχεια οδηγούν ένα ζευγάρι ή μια οικογένεια στις προστριβές, στην γκρίνια: «καλά λένε πως, όπου φτώχεια και γκρίνια, γιατί, απ' τη μέρα που τον απέλυσαν απ' τη δουλειά, κάθε μέρα καβγαδίζουν στο σπίτι τους»·

- όταν μπει η φτώχεια απ' την πόρτα, βγαίνει ο έρωτας απ' το παράθυρο, βλ. φρ. όπου φτώχεια και γκρίνια·
- περνώ φτώχειες, περνώ περίοδο στέρησης, φτώχειας: «κάνω αιματηρές οικονομίες να παντρέψω την κόρη μου, και περνώ φτώχειες». Στον τύπο περνώ κάτι φτώχειες! επιτείνει την έννοια και η φρ. κλείνει πολλές φορές με το μα τι φτώχειες(!). (Λαϊκό τραγούδι: ο κυρ-Θάνος πέθανε παραπονεμένος χτες αργά στο καπηλειό του Χατζηθωμά, τελευταία **πέρναγε φτώχειες** ο καημένος κι είχε βάλει ενέχυρο και το μπαγλαμά)·
- στη φτώχεια, φτωχικά: «ζει στη φτώχεια»·
- τα πολλά (τα) λόγια είναι φτώχεια, βλ. λ. [λόγος](#)·
- τη βγάζω στη φτώχεια, περνώ, ζω φτωχικά: «απ' τη μέρα που έπεσαν έξω οι δουλειές μου, τη βγάζω στη φτώχεια»·
- φτώχεια και των γονέων! πολύ μεγάλη φτώχεια: «πώς μπορούν και ζουν αυτοί οι άνθρωποι! Φτώχεια και των γονέων!»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας